

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για την πρόταση νόμου «Ο
περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020»**

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Πανίκος Λεωνίδου

Άριστος Δαμιανού

Κωστής Ευσταθίου

Ευανθία Σάββα

Μη μέλος της επιτροπής:

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από τον βουλευτή κ. Άριστο Δαμιανού εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 17 Ιουνίου, 10 Ιουλίου, καθώς και στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 2020. Στο πλαίσιο της συζήτησης κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, γυναικείων οργανώσεων, ο σύμβουλος του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας για θέματα πολυπολιτισμικότητας, σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, η πρόεδρος της οργάνωσης «Acccept»-ΛΟΑΤΙ Κύπρου, καθώς και εκπρόσωποι του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου, του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού και του Συμβουλίου Εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας «Φωνή». Ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος, το Δίκτυο Ενάντια στη Βία Κατά των Γυναικών και ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα (Κεφ. 154), ώστε να εκσυγχρονιστούν οι διατάξεις του άρθρου 144 αυτού δυνάμει του οποίου καθορίζεται και ποινικοποιείται ο βιασμός, έτσι που το σχετικό αδίκημα να συνάδει με τις σύγχρονες αντιλήψεις αναφορικά με το τι συνιστά βιασμό.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 144, όποιος έρχεται σε παράνομη συνουσία με γυναίκα χωρίς τη συναίνεσή της ή/και με τη συναίνεσή της, νοουμένου ότι η εν λόγω συναίνεση δόθηκε υπό το κράτος βίας ή φόβου σωματικής βλάβης ή, προκειμένου για παντρεμένη γυναίκα, με την πλαστοπροσωπία του συζύγου της είναι ένοχος κακουργήματος καλούμενο «βιασμός».

Σημειώνεται ότι με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, όπως αυτή είχε αρχικά κατατεθεί στη Βουλή, υποβλήθηκε εισήγηση για διεύρυνση των συστατικών στοιχείων διάπραξης του προβλεπόμενου αδικήματος, ώστε να περιλάβει την κολπική, πρωκτική και/ή στοματική διείσδυση στο σώμα άλλου προσώπου, καθώς και τη διεύρυνση του συστατικού στοιχείου που αφορά στην παροχή συναίνεσης, ώστε να περιλαμβάνει τόσο τη συναίνεση που παρέχεται υπό το κράτος βίας ή φόβου, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται μόνο στον φόβο πρόκλησης σωματικής βλάβης, όσο και τη συναίνεση που εξασφαλίζεται υπό το κράτος απειλής.

Κατά τη συζήτηση του προτεινόμενου νόμου ο εισηγητής του τόνισε ότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 144 του Ποινικού Κώδικα ορισμός του όρου «βιασμός» είναι απηρχαιωμένος και δε συνάδει με τις σύγχρονες αντιλήψεις επί του θέματος. Συναφώς, επισήμανε ότι βάσει του άρθρου 36 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν υποχρέωση να ποινικοποιήσουν τις άνευ ελευθέρως βουλήσεως του προσώπου σεξουαλικές πράξεις, επισημαίνοντας ότι ο υφιστάμενος ορισμός παραγνωρίζει τα προβλεπόμενα στο εν λόγω άρθρο.

Σημειώνεται ότι η υπό συζήτηση πρόταση νόμου μελετήθηκε από την επιτροπή εκ παραλλήλου με άλλη πρόταση νόμου, η οποία έχει κατατεθεί από τη βουλευτή κ. Σκευή Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, με την οποία προτείνεται η τροποποίηση του υπό τον τίτλο «Αδικήματα εναντίον των ηθών» σχετικού μέρους του Ποινικού Κώδικα και ειδικότερα η τροποποίηση του ιδίου άρθρου.

Στο στάδιο της συζήτησης ο εισηγητής της πρότασης νόμου υπέβαλε νέα εισήγηση για αναθεώρηση αυτής, έτσι που να διασαφηνισθεί ότι η προτεινόμενη διατύπωση σε σχέση με τον καθορισμό της αντικειμενικής υπόστασης του υπό θέσπιση αδικήματος για τη «διείσδυση στο σώμα άλλου προσώπου» διαμορφωθεί κατά τρόπο που πράγματι να παραπέμπει σε πράξη σεξουαλικού χαρακτήρα. Περαιτέρω, εισηγήθηκε την προσθήκη στα συστατικά στοιχεία του αδικήματος και του εξαναγκασμού άλλου προσώπου σε επιχείρηση γενετήσιας πράξης, τέλος δε τη διαγραφή του συστατικού στοιχείου της συνουσίας με παντρεμένη γυναίκα με την πλαστοπροσωπία του συζύγου της. Σημειώνεται ότι η πιο πάνω εισήγηση, η οποία ενσωματώθηκε τελικά στην υπό συζήτηση πρόταση νόμου, περιλαμβάνει μέρος των προτεινόμενων με τη δεύτερη πρόταση νόμου ρυθμίσεων, η οποία, όπως αναφέρεται πιο πάνω, μελετήθηκε μαζί με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι δήλωσαν κατά τη συζήτηση ότι συμφωνούν με τις πιο πάνω κατατεθείσες εισηγήσεις.

Ακολούθως, στο πλαίσιο της μελέτης του αναθεωρημένου, σύμφωνα με τα πιο πάνω, κειμένου σχεδίου νόμου, ο εισηγητής της πρότασης νόμου υπέβαλε και πάλι νέο κείμενο, όπως αυτό είχε εκ νέου αναθεωρηθεί σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, στο οποίο προτείνεται διαχωρισμός των προβλεπόμενων στην πρόταση νόμου ποινικά κολάσιμων πράξεων σε έξι κακουργήματα. Αυτά είναι τα ακόλουθα:

1. Το κακούργημα του βιασμού, το οποίο ορίζεται ως η παράνομη συνουσία διά της κολπικής, πρωκτικής ή στοματικής διείσδυσης του πέους στο σώμα άλλου προσώπου χωρίς τη συναίνεσή του ή με συναίνεση που δόθηκε υπό το κράτος βίας, απειλής ή φόβου, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης διά βίου.
2. Το κακούργημα της σεξουαλικής κακοποίησης διά διείσδυσης, το οποίο ορίζεται ως η κολπική, πρωκτική ή στοματική διείσδυση σεξουαλικής φύσεως στο σώμα άλλου προσώπου με οποιοδήποτε μέρος του σώματος και/ή με αντικείμενο, χωρίς τη συναίνεση του προσώπου αυτού ή με συναίνεση η οποία δόθηκε υπό το κράτος βίας, απειλής ή φόβου, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης διά βίου.
3. Το κακούργημα της απόπειρας σεξουαλικής κακοποίησης διά διείσδυσης, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης διά βίου.
4. Το κακούργημα του εξαναγκασμού άλλου προσώπου σε διάπραξη βιασμού με τη χρήση βίας, απειλής ή φόβου, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης διά βίου.
5. Το κακούργημα του εξαναγκασμού άλλου προσώπου σε διάπραξη σεξουαλικής κακοποίησης διά διείσδυσης εναντίον τρίτου προσώπου με τη χρήση βίας, απειλής ή φόβου, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης διά βίου.
6. Το κακούργημα του εξαναγκασμού σε διάπραξη συνουσίας ή άλλων πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα, η διάπραξη του οποίου επισύρει ποινή φυλάκισης η οποία δε θα υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις εισηγούνται στη Βουλή την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο, όπως αυτή έχει τελικά αναθεωρηθεί, σύμφωνα με τα πιο πάνω.

2. Ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού, του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

27 Οκτωβρίου 2020

Αρ. Φακ.: 23.02.061.032-2020

NK/MAT